

Beslut

Datum
2015-04-13

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-5575-14

Enligt sändlista

Beslut för bildande av Skarpåskälabodarnas naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Skarpåskälabodarna
Län: Jämtland
Kommun: Strömsund
Vägkartan: Östersund 152
Lägesbeskrivning: Cirka 10 km sydväst om Hammerdal
Centrum-koordinater: RT 90: X: 7048220 Y: 1471380
Sweref 99 TM: X: 7045934 Y: 511418
Fastigheter: Del av Strömsund Skarpås 1:33
Areal: 56,8 hektar
Förvaltare: Länstyrelsen i Jämtlands län

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syfte	3
Beskrivning av naturreservatet	4
Områdesbeskrivning	4
Prioriterade bevarandevärden	4
Planeringsbakgrund	5
Kommunala planer	5
Naturvärdesinventeringar	5
Skäl till beslut	5
Ärendets handläggning	5
Föreskrifter	6
Avvägning mot andra intressen	8
Intresseprövning	8
Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan	9
Skötsel och förvaltning	9
Kungörelse	9
Hur man överklagar	9
Övrig information	9
Annan lagstiftning	9
Brand	10
Bilagor	10

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, att särskilt skyddas och skötas för att bevara och ge möjlighet till utveckling av biologisk mångfald och för att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn ska vara **Skarpåskälabodarna**

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett lövrikt område med naturskogsartad kalkbarrskog och ingående högt klassade rikkärr.

Värdefulla företeelser, strukturer och arter som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Goda ljusförhållanden för ljus-/värmegynnade vedlevande lavar och insekter på lövträd.
- Grova lövträd med skrovlig bark, grova lövträdslågor i olika nedbrytningsstadier samt de vedlevande lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Gamla granar, torrträd av gran, granlågor i olika nedbrytningsstadier, samt de lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Kalkrik jordmån och kontinuitet av äldre barrträd, samt de marksvampar och kärlväxter som är knutna till denna miljö.
- Naturlig hydrologi.

Syftet nås genom en kombination av fri utveckling och av småskalig röjning och ringbarkning av gran i värdefulla lövbestånd.

Vidare är syftet att naturreservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser och friluftsliv, samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning.

Beskrivning av naturreservatet

Områdesbeskrivning

Skarpåskälalabodarna är beläget 10 kilometer sydväst om Hammerdal. Området och omgivande terräng utgörs av en nordostsluttning som utgår från höjden Håxåskälen, cirka 500 meter över havet. Bergarten består av ordovisisk lersten, skiffer och kalksten och jordarten utgörs av moig morän eller moränlera.

Skogen är grandominerad och granen är relativt grov och ibland rejält högväxt. Skogstypen varierar med tydliga fläckar av kalkbarrskog i områdets östra och västra del. Ett rejält inslag av högörtsgrenskog finns även i denna kalkbarrskog och fältskiktet där domineras av nordisk stormhatt, tola, kärrfibbla, ormbär med flera. Här finns dock ingen definitiv gräns utan bägge skogstyperna går in i varandra. Fältskiktet är tydligt påverkad av både rörligt markvatten i svagt sluttande terräng samt av underliggande kalkberggrund.

Inslaget av lövträd, framför allt asp, björk och sälg är påtagligt. Solitära grova aspar finns utspridda inom i stort sett hela området. Den största mängden stående och liggande asp finns i områdets västra del. Där finns även grova sälglågor.

Inom området finns två högt klassade rikkärr. I rikkärren finns arter som flugblomster, guckusko, blodnycklar med flera.

En mindre bäck rinner genom området i öst-västlig riktning, ibland med finbräken i kantzonen.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är:

- Medelålders till äldre lövrik barrskog med stora förekomster av lövträd, främst asp, och av döda lövträd i olika förmultningsgrad, samt de vedlevande lavar, svampar och insekter som är knutna till denna livsmiljö.
- Äldre kalkbarrskog med naturlig hydrologi och kontinuitet av gamla träd, samt de kalkgynnade kärlväxter och marksvampar som är knutna till denna livsmiljö.
- Naturskogsartad barrskog, rikligt med gamla granar liksom av stående eller liggande döda granar i olika nedbrytningsstadier, samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter som är knutna till denna livsmiljö.

Planeringsbakgrund

Kommunala planer

Ingående delar av naturreservatet berörs inte av fördjupad översiktsplan.

Naturvärdesinventeringar

Under inventeringen av kalkbarrskogar i Jämtlands län upptäcktes området av Länsstyrelsens handläggare 2010. I området finns sedan tidigare utpekade nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen.

Skäl till beslut

Senare tiders omfattande skogsbruk har bidragit till en reducering och fragmentering av viktiga livsmiljöer för skogens växt och djurliv. Skogen vid Skarpåskälabodarna har endast i begränsad omfattning påverkats av sådant skogsbruk och här finns gamla träd, torrträd och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier, samt vedlevande kryptogamer och insekter.

Naturreservatet utgörs huvudsakligen av *medelålders till sen lövsuccession på frisk mark*, vilket är en nationellt underrepresenterad skogstyp och därmed en prioriterad skogstyp enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark". Naturreservatet består också till stor del av kalkbarrskog, vilket är en internationell ansvarsmiljö och därmed också en prioriterad skogstyp för formellt skydd. Beslutet om naturreservat är ett viktigt led i uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Skälen till att ge skogen ett formellt skydd är främst av bevarandebiologiska skäl men även för att förhindra skogsbruk eller andra former av markexploatering.

Val av skyddsform

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att områdets naturkvaliteter bäst kan bevaras genom att det får ett formellt skydd i form av naturreservat.

Ärendets handläggning

Inom området finns en nyckelbiotop på 2,5 hektar som pekades ut av Skogsstyrelsen 2004. Skogen inventerades under 2010 av Länsstyrelsens handläggare i syfte att hitta skyddsvärda

kalkbarrskogar och ett 55 hektar stort område avgränsades som reservatsförslag för delar av fastigheten Skarpås 1:33. Markägaren informerades om reservatsförslaget samma år och Länsstyrelsen och markägaren gjorde ett gemensamt besök för att samråda om områdets gränser.

Lantmäteriet fick i uppdrag att mäta in områdets gränser under 2012, vilket färdigställdes under samma år. År 2013 gjordes en korrigering av gränser och områdets areal utökades med 1,72 hektar.

Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen med markägaren har utförts av en auktoriserad konsultfirma. Värderingen slutfördes under 2014 och förhandlingen avslutades den 1 september 2014, då avtal om intrångsersättning med berörd markägare blev klart.

Under 2015 arbetade Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat, med tillhörande skötselplan. Detta skickades ut i mars 2015 för yttrande till innehavare av särskild rätt, kommun och myndigheter som berörs av beslutet. Yttranden inkom från Strömsunds kommun, Trafikverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Skogsstyrelsen som inte hade något att erinra mot reservatsförslaget.

Föreskrifter

För att uppnå syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3, 21 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla i naturreservatet.

Föreskrifterna i A och C nedan skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för naturreservatets vård och skötsel som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna i A och C nedan ska inte heller utgöra hinder för:

- a) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
- b) jakt,
- c) att med lättare motordrivna fordon (< 400 kg) på fastmark transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin, på våtmark får endast lättare bandgående fordon användas,

- d) röjning av buskar och mindre träd i syfte att upprätthålla rågångar mellan fastigheter eller att upprätthålla befintliga siktgator vid älgpass,
- e) markägare och innehavare av särskild rätt att använda terrängskoter på väl snötäckt mark i samband med tillsyn och annat nyttjande av marken (inklusive vid uttransport av fällt vilt, underhåll av älgstam samt uttransport av till exempel ved) samt
- f) markägare och innehavare av särskild rätt att röja och underhålla befintlig stig (se bilaga 1 beslutskarta) och använda terrängskoter på väl snötäckt mark med syftet att anlägga spår för skidåkning. Fallna träd över denna stig får flyttas eller kapas.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § i miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, t ex vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro, spång eller jaktstam,
2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
5. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark,
6. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder,
8. fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
9. införa för området främmande växt- eller djurart,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen samt
11. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser.
2. Uppsättning av informationstavlor. Anordningar utöver de som anges i skötselplanen får utföras efter överenskommelse med fastighetsägaren.
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen, biologiska och vattenkemiska undersökningar och andra naturförhållanden som ett led i uppföljningen av syfte och bevarandemål med naturreservatet. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och insamling av enstaka artexemplar.
4. Biotopvårdande skötselåtgärder som behövs för att uppnå ändamålet med naturreservatet är friställande av lövträd genom ringbarkning av gran. En röjning av befintliga rikkärr för att få bort buskar och träd ska vara möjlig. Möjlighet ska finnas att återuppta skogsbetesdrift och utförs då i samråd med markägare.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller insamla ägg,
2. plocka och samla in arter av olika slag med undantag för bär och matsvamp,
3. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
4. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
5. elda samt
6. framföra motordrivna fordon i terräng.

Avvägning mot andra intressen

Intresseprövning

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets värden och behovet att tillgodose syftet med skyddet. De är främst avsedda att begränsa

skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5§ förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera att beslutet om naturreservat är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens 3 och 4 kapitel samt att det är förenligt med för området gällande kommunal översiktsplan.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de bevarandemål och riktlinjer som framgår av den till förslaget hörande skötselplanen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras. Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Kungörelse

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 47 § delgivningslagen. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Länsstidningen och Östersundsposten den 16 april 2015.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, (bilaga 4).

Övrig information

Annan lagstiftning

Länsstyrelsen upplyser om att verksamheter som kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut, eller i andra fall, ofta förutsätter prövning enligt annan lagstiftning. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd till markavvattning eller annan

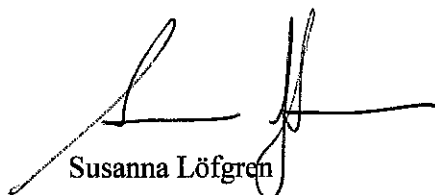

vattenverksamhet, bygglovstillstånd och dispens från terrängkörningsbestämmelser.

Brand

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Susanna Löfgren efter föredragning av naturvårdshandläggare Göran Eriksson. I den slutliga handläggningen deltog även biträdande länsråd Bengt-Åke Strömqvist och biträdande Naturvårdsenhetschef Göran Gabling.

Susanna Löfgren

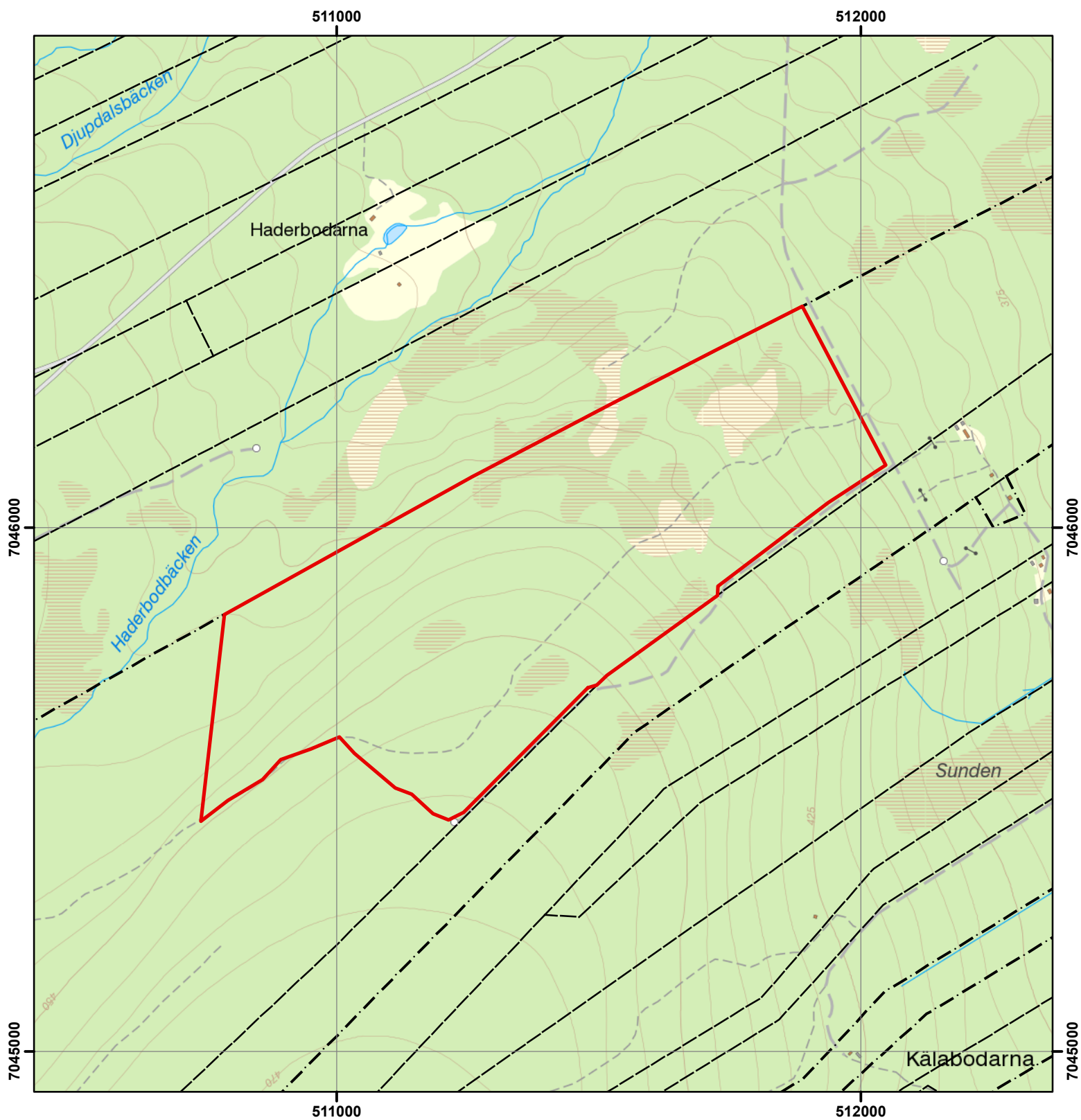
Göran Eriksson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
- 3a. Skötselplankarta
4. Hur man överklagar

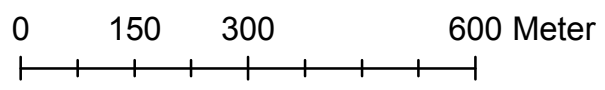
Skarpåskälabodarnas naturreservat Beslutskarta

Teckenförklaring

 Naturreservatets gräns

Sweref99 TM

Skala 1:10000

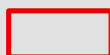

Skarpåskälabodarnas naturreservat Översiktskarta

Teckenförklaring

 Naturreservatets gräns

0 1 2 4 Kilometer

Skala 1:70000

Skötselplan för Skarpåskälabodarnas naturreservatet

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syfte.....	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Ingående naturtyper	2
Områdesbeskrivning.....	3
Prioriterade bevarandevärden	4
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	4
PLANDEL.....	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden.....	6
Skötselområde A – Äldre asprik granskog, 54,8 hektar	6
Skötselområde B (B1 - B6), aspområden. 2 hektar	7
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	8
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	8
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	8
Övriga uppgifter.....	8
Uppföljning	8
Tillsyn.....	9
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	9
Källförteckning	10

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett lövrikt område med naturskogsartad kalkbarrskog och ingående högt klassade rikkärr.

Värdefulla företeelser, strukturer och arter som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Goda ljusförhållanden för ljus-/värmegynnade vedlevande lavar och insekter på lövträd.
- Grova lövträd med skrovlig bark, grova lövträdslågor i olika nedbrytningsstadier samt de vedlevande lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Gamla granar, torrträd av gran, granlågor i olika nedbrytningsstadier, samt de lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Kalkrik jordmån och kontinuitet av äldre barrträd, samt de marksvampar och kärlväxter som är knutna till denna miljö.
- Naturlig hydrologi.

Syftet nås genom en kombination av fri utveckling och av småskalig röjning och ringbarkning av gran i värdefulla lövbestånd.

Vidare är syftet att naturreservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser och friluftsliv, samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Skarpåskälabodarna
Län	Jämtland
Kommun	Strömsund
Fastigheter	Del av Strömsund Skarpås 1:33
Markägare	Enskilda
Areal	56,8 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Ingående naturtyper

<u>Naturtyper enligt KNAS¹</u>	Areal (ha)	<u>Naturtyper enligt NNK²</u>	Areal (ha)
Granskog	38	Näringsrik granskog (9050)	43
Barrblandskog	0,7	Taiga – Sumpskog (9006)	9,0
Barrsumpskog	2,4	Rikkärr – öppna hävdade (7232)	3,3
Lövblandad barrskog	6,5	Rikkärr – trädklädda och videbevuxna (7231)	1,0
Triviallövskog	0,1	Icke-natura skog (9900)	0,1

Våtmark	8,8	Öppen icke – natura naturtyp (6960)	0,5
Okarterat	0,3	Obestämd näringsrik granskog/Taiga (9830)	0,1

¹ Data från "Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden" (KNAS), Metria. Uttag från databas 2015-01-16

² Data från "Natura naturtypskartan (NNK), Naturvårdsverket. Kodnummer för respektive naturtyp anges inom parentes. Uttag från databas 2015-01-16.

Områdesbeskrivning

Skarpåskälbodarna är beläget 10 kilometer sydväst om Hammerdal. Området och omgivande terräng utgörs av en nordostsluttning som utgår från höjden Hååskälen, cirka 500 meter över havet. Berggrunden tillhör Jämtlands kambrosilurumråde och jordarten består av moig morän, med ibland karaktär av brunjord.

Skogen är grandominerad och granen är relativt grov och ibland rejält högväxt. Skogstypen varierar med tydliga fläckar av kalkbarrskog i områdets östra och västra del. Ett rejält inslag av högrörtsgranskog finns även i denna kalkbarrskog och fältskiktet där domineras av nordisk stormhatt *Aconitum lycoctonum ssp. septentrionale*, tola *Cicerbita alpina*, kärrfibbla *Crepis paludosa*, ormbär *Paris quadrifolia* med flera. Här finns dock ingen definitiv gräns utan bägge skogstyperna går in i varandra. Fältskiktet är tydligt påverkad av både rörligt markvatten i svagt sluttande terräng samt av underliggande kalkberggrund. Frisk mark dominerar men det finns gott om fuktiga partier.

Kärlväxtfloran är artrik och många kalkkrävande arter förekommer i riklig mängd speciellt i områdets östra och västra del. Här finns blåsippan *Hepatica nobilis*, tvåblad *Listera ovata*, underviol *Viola mirabilis*, kransrams *Polygonatum verticillatum*, finbräken *Cystopteris montana*, trolldruva *Actaea spicata* samt guckusko *Cypripedium calceolus*. Bland dessa växter förekommer ofta mattor med kranshakmossa *Rhytidiadelphus triquetrus*. Den centrala delen av området domineras av frisk blåbärsristyp, dock med inslag av både låg- och högrörter.

Inslaget av lövträd, framför allt asp *Populus tremula*, björk *Betula pubescens* och sälgl *Salix caprea* är påtagligt. Solitära grova aspar finns utspridda inom i stort sett hela området. En av de grova asparna har en brösthöjdsdiameter på 90 cm. Den största mängden stående och liggande asp finns i områdets västra del. Där finns även grova sälglågor.

Död ved av gran förekommer främst i form av relativt färska döda lågor men enstaka gamla granlågor förekommer. I områdets västra del är detta påtagligt. Skogsstrukturen är skiktad, bitvis tät och luckig. Inom området finns två högt klassade rikkärr. I rikkärren finns arter som flugblomster, guckusko, blodnycklar med flera. En mindre bäck rinner genom området i öst-västlig riktning, ofta med finbräken i kantzonen.

Virkesförrådet uppgår i genomsnitt till cirka 385 m³sk/hektar och skogens medelålder är cirka 110 år. Trädslagsfördelningen i området är 86 % för gran och 14 % för löv (asp, sälgl och björk). En äldre körväg går genom området i öst-västlig riktning. Inga brandspår är funna i området.

Kulturhistoria och markanvändning

Enligt karta med tillhörande protokoll från laga skifte för Westra och Östra Åsens utägor år 1854 nämns viss andel av skogsmarken som betesmark. Förekommande våtmarker/rikkärr i området anges som starrdominerade sidvallsängar som slåttermark med blandfoder. Skarpåsbodarna är en fåbodvall som idag består av fem vallar som brukats av bönder från Haxås och Skarpås. Den äldsta bebyggelsen är troligen från 1700-talet. Djuren gick på fritt skogsbete men vallades troligen eftersom starr slogs på våtmarker/rikkärr.

Den nuvarande skogsstrukturen är i viss mån präglad av traditionellt nyttjande från bete och olika slags ved- och virkeshuggningar. Skogen håller dock på att återfå en mer fullskiktad och sluten karaktär genom att detta nyttjande har upphört. Skogen har aldrig varit kalavverkad och de avverkningsstubbar som finns idag är från plockhuggningar runt 1950-talet. I området finns en äldre körväg som använts vid detta skogsbruk och annat nyttjande. Idag underhålls denna körväg främst för skidåkning.

Nämnas bör att en vindkraftspark är planerad att byggas alldeles utanför reservatet. Parken heter Åskälen-Österåsen och det finns ett tillstånd för 105 stycken vindkraftverk inom 6 stycken delområden. Bolaget har angett att de eventuellt kommer att bygga 60-70 stycken verk men det exakta antalet är ännu inte bestämt.

Friluftsliv

Naturreservatet är förmodligen av litet intresse för friluftslivet i dagsläget och inga friluftsanordningar är planerade för området. Området nås lätt från befintlig väg som gränsar mot reservatets östra del och härifrån kan man följa den stig som går genom hela området.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är:

- Medelålders till äldre lövrik barrskog med stora förekomster av lövträd, främst asp, och av döda lövträd i olika förmultningsgrad, samt de vedlevande lavar, svampar och insekter som är knutna till denna livsmiljö.
- Äldre kalkbarrskog med naturlig hydrologi och kontinuitet av gamla träd, samt de kalkkrävande kärleväxter och marksvampar som är knutna till denna livsmiljö.
- Naturskogsartad barrskog, rikligt med gamla granar liksom av stående eller liggande döda granar i olika nedbrytningsstadier, samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter som är knutna till denna livsmiljö.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. En sådan livsmiljö är rikkärr som förekommer i områdets nordöstra del. Inga ÅGP arter är dock kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de harmonierar med

Länsstyrelsen
Jämtlands län

naturreservatets syfte. Åtgärdsprogrammen för hotade arter på asp i Norrland har dock varit ledande i framtagandet av skötselåtgärderna för detta område.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Rikkärr	Livsmiljön förekommer i reservatets nordöstra del
Hotade arter på asp i Norrland	En inventering av åtgärdsprogrammets arter bör göras i reservatet

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden

Naturreservatet har delats in i två skötselområden (A och B). Skötselområde A består av lövträdsrik barrskog på frisk mark med naturvärden knutna både till den lövrika successionen och till intern beståndsdynamik. Skötselområde B utgörs av 6 mindre åtgärdsområden (B1 – B6) dominerade av asp.

Skötselområde A – Äldre asprik granskog, 54,8 hektar

Skötselområdet utgörs av gammal, näringsrik granskog med hög andel asp, speciellt i områdets västra del. I områdets västra del finns även betydande andelar kalkbarrskog. I områdets nordöstra del finns två högt klassade rikkärr.

Bevarandemål

Naturreservatets skogsklädda delar ska bestå av urskogsartad grandominerad kalkbarrskog. Dessa delars struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd samt rikligt med torrträd och lågor av varierande nedbrytningsgrad. Det ska finnas rikliga förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna kalkgynnade kärlväxter, marklevande mykorrhizabildande svampar, vedsvampar och insekter. Exempel på sådana typiska arter är guckusko, finbräken, trolldruva samt rosenticka *Fomitopsis rosea* och rynkskinn *Phlebia centrifuga*.

Skötselområdets ingående delar av obestämda naturtyper och icke natura skog (se tabell nedan) ska utvecklas mot urskogsartad skog. Ingående rikkärr ska vara fria från körskador samt vara hydrologiskt intakta med undantag av naturliga förändringar.

Skötselåtgärder

Skötselområdet lämnas till fri utveckling.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Kod	Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
9050	Näringsrik granskog	41	41,8
9006	Taiga - Sumpskog	9,0	9,0
7231	Rikkärr-Trädklädda och videbevuxna	1,0	1,0
7232	Rikkärr- Öppna hävdade	3,3	3,3
	Obestämd Näringsrik granskog/Taiga (9830)*	0,1	0
	Icke-natura skog (9900)	0,1	0
	Öppen icke- natura-naturtyp (6960)	0,6	0

*Naturtypens kvalitet kommer att preciseras i kommande uppföljningsverksamhet.

Skötselområde B (B1 - B6), aspområden. 2 hektar

Skötselområdet omfattar 6 olika åtgärdsområden med ett stort inslag av lövträd (60-70 % asp). Åtgärdsområdena är mellan 0,2 – 0,5 hektar stora. Inom åtgärdsområdena förekommer gran som skuggar tillvaron för aspen.

Bevarandemål

Asparna inom varje åtgärdsområde ska stå ljusöppet så att deras kronor kan utvecklas. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter främst bland vedlevande svampar, lavar, mossor, insekter och fåglar, knutna till dessa lövträd. Exempel på sådana typiska arter är koralltaggsvamp *Hericium coralloides*, stor aspticka *Phellinus populicola*, veckticka *Antrodia pulvinascens*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, skrovellav *Lobaria scrobiculata*, spillkråka *Dryocopus martius* samt tretåig hackspett *Picoides tridactylus*.

Skötselåtgärder

Öppna upp aspklonerna genom avdödande av gran med olika metoder. De olika metoderna ska borge för ett successivt avdödande av gran. Ung och klen gran fälls och lämnas på plats. Åtgärden bör koncentreras till aspklonens södra del för att möjliggöra maximalt ljusinsläpp. Återkommande röjning ska utföras av nyetablerad gran som konkurrerar med friställda lövträd. Resultat från uppföljning av skötselåtgärder avgör framtida behov av ytterligare åtgärder.

Skötselområde B

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Kod	Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
9050	Näringsrik granskog	2	2

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas information om naturreservatets natur- och kulturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet ska sättas upp på plats enligt bilaga 3a.
- Uppsättning av vägvisningsskylt.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1
A	Fri utveckling	1
B	Selektiv ringbarkning av gran, eller liknande åtgärd kring aspgrupper.	1
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla och vägvisningsskylt	1

Utöver ovan listade prioriterade skötselåtgärder ska det inom området vara möjligt att:

- Återuppta skogsbyte och röjning av buskar och träd i rikkärr.

Övriga uppgifter

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetilstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

Strömsunds kommun. Översiktsplan för Strömsunds kommun.

Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005. Nationell strategi för formellt skydd av skog.

Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr. Naturvårdsverket rapport 5601.

Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland. Naturvårdsverket rapport 6393.

Lundqvist, J. 1969 Jordartskartan över Jämtlands län SGU serie Ca 45

Källor på internet

Lantmäteriets historiska kartor <http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>. Laga skifteskarta med tillhörande protokoll för Westra och Östra Åsens utägor år 1854.

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogens källa. Objekt 19F9e08 www.skogsstyrelsen.se/Aga-och-bruka/Skogsbruk/Karttjanster/Skogens-Kalla

Ej tryckta källor

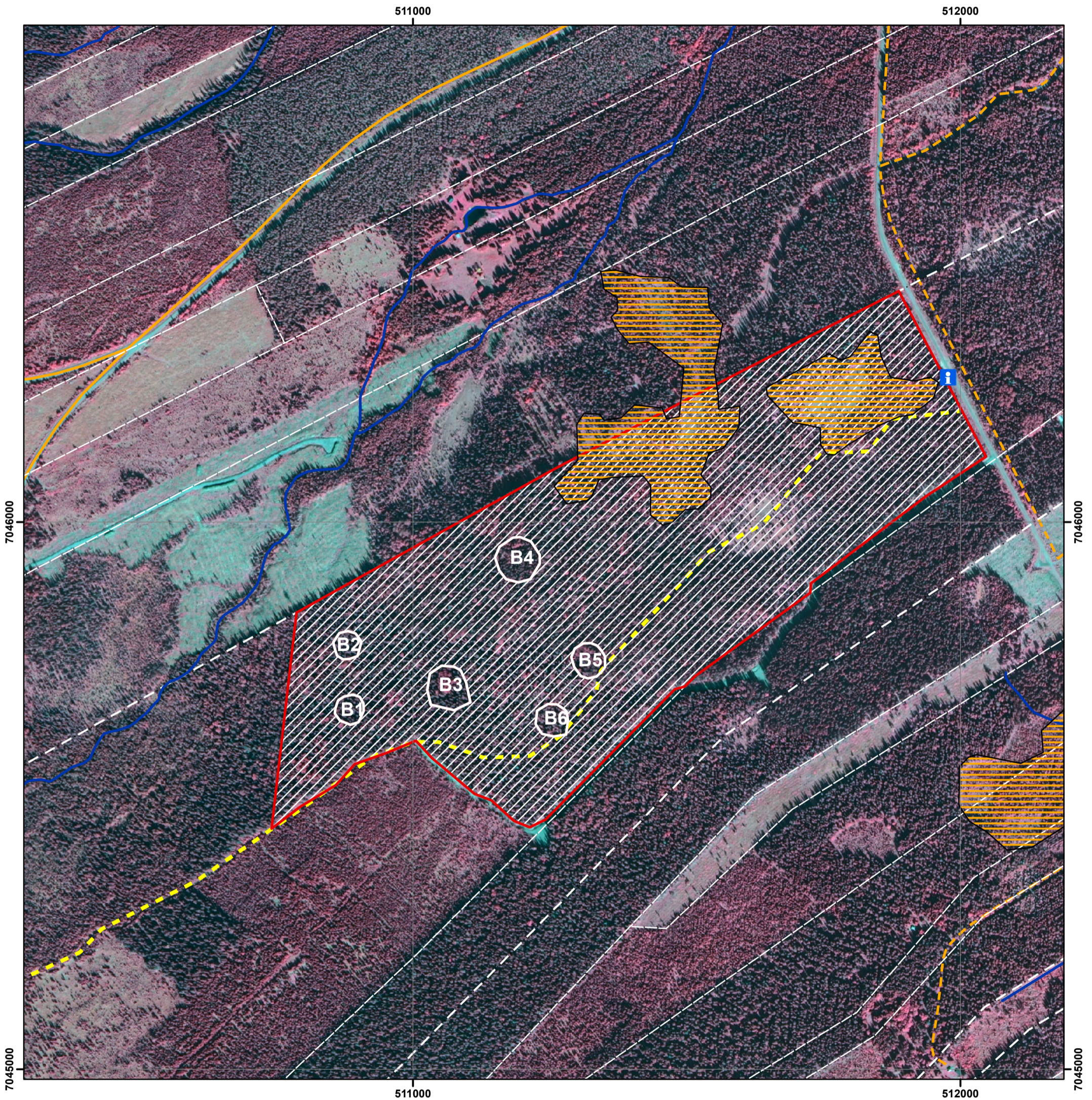
Naturvårdsverket. Data från ”Natura 2000 - naturtyper” (NNK), Metria

Naturvårdsverket. Data från ”Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden” (KNAS), Metria.

Länstyrelsen i Jämtlands län. Länstyrelsens naturvärdesinventeringar.

Foto: Göran Eriksson, Länstyrelsen Jämtlands län.

Skarpåskälabodarnas naturreservat Skötselplankarta

Teckenförklaring

- Naturreservatets gräns
- Rikkärr
- Stig
- Informationstavla

Skötselområden

- A
- B1-B6

0 150 300 600 Meter

Skala 1:7000

Bilaga 4

F 2

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN,

_____ Miljö-departementet

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga hos regeringen.

Det gör Ni genom att i brev

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför Ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni skall underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge adress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni vill åberopa till stöd för Er ståndpunkt så bör Ni skicka med det.

Överklagandet skall lämnas/skickas till länsstyrelsen, se adress nedan. Om inte länsstyrelsen ändrar sitt beslut kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas till regeringen.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag meddelande om beslutet var infört i ortstidning. I annat fall kan Ert överklagande inte prövas.

Om Ni behöver veta mer om hur Ni skall gå till väga, så kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefonnummer 010-2253000.

Länsstyrelsens postadress:

Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 Östersund